

denne Lov, indskrænkes paa den anførte Maade, da Folgen alene vil være, at der, naar Salg skal foregaae til Fæstere, som, efterat denne Lov er udkommet, have faaet Fæste paa Stederne, maa søges en særlig Bevilling dertil, og det er udtryffeligt ved Redactionen saaledes indrømmet, at Salg til Andre ved indtraadt Fæsteledighed kan skee efter Bevilling. Til samme Paragraph er af en enkelt Rigsdagsmand stillet et Forslag, som gaaer ud paa, at der under visse Omstændigheder ogsaa kunde sælges saadanne Dele af Godsset, som ikke henhøre til Bøndergodset. Dette Endringsforslag troer jeg slet ikke passer i den hele Lov; hvis det blev antaget, vilde det ganske forandre dens Character; thi Loven angaaer efter dens Overskrift og hele Indhold alene Salg af det til Lehn, Stamhuse osv. hørende Bøndergods. Hvorvidt derimod Afhandelsen af det Gods, som ikke henhører til Bøndergodset, kan finde Sted, ligger udenfor denne Lov. Jeg troer, at det ogsaa af den Aarsag vilde være saa meget uheldigere, om man vilde optage en enkelt Bestemmelse om Salg af det forhen kaldte Frihartskornsgods, som Forholdet med Hensyn til Afhandelsen deraf endnu ikke er noksom klarer, og Regjeringen ikke har havt Anledning til at komme til nogen bestemt Anskuelse om, under hvilke Betingelser Salg af saadant Gods kunde tillades. Det er vel saa, at der i Endringsforslaget alene tales om det frie Gods, som i en lang Række af Aar har været bortfæstet; men de Vilkaar, hvorunder dette Gods har været bortfæstet, eller de Regler, efter hvilke det har været behandlet i det Hele med Hensyn til de offentlige Byrder, have vistnok paa de forskjellige Godser været af en forskjellig Beskaffenhed. Det er altsaa meget uvist, om en almindelig Regel passende kan gives om alt dette Gods. Jeg tillod mig allerede ved denne Sags 1ste Behandling at bemærke, at forsaavidt saadant Gods var bortfæstet i Forbindelse med Bøndergods, gjordes der aldrig Banstærlighed ved at meddele den vedkommende Bestoders Tilladelse til at sælge saadant Gods, naar han ønskede det. Det er vel ganske rigtigt, som den ærede Forslagsstiller bemærkede, at Loven kun indeholder en Tilladelse til at sælge; men jeg mener netop af de anførte Grunde,

at man ikke ved denne Lov kan give Godseierne en almindelig Tilladelse til at sælge dette forhen kaldte frie Gods. Først, naar man er kommen til Erkjendelse af, hvilke almindelige Regler der maa følges ved Salg af saadant frit Gods, kan man træffe en hensigtsmæssig Bestemmelse om det frie Gods, der i en lang Tid har været bortfæstet. Det Endringsforslag, som er stillet til § 2, og som ogsaa har Indflydelse paa §§ 4 og 6, gaaer ud paa, at de Commissioner, der skulle vurdere Fæstegodset, inden det maa sælges, skulle bortfalde. Jeg troer ikke, at den hele Bestemmelse om Commissioner, som indeholdes i Lovforslaget, i og for sig er heldig, uagtet det fra Justitsministeriets Standpunkt kunde være ret ønskeligt, at man havde aldeles sikre Oplysninger om Godsets Værdi, før man gav Bestemmelser om Gjennemsnitsprisen; men jeg frygter for, at disse Commissioner kunne afholde endeel Godsbestodere, som ellers kunde ønske at sælge, fra at benytte Loven, idet de kunne finde sig ubehagelig berørt ved, at saadanne fremmede Mænd skulde indfinde sig paa Godsset for at undersøge de enkelte Steders Værdi, hvilket ofte vilde være nødvendigt. Naar i enkelte Tilfælde de Oplysninger, der fremkomme fra Godsbestoderne angaaende Bønderstedernes Værdi, ikke skulde være aldeles tilstrækkelige, saa staaer det naturligtvis i Ministeriets Magt, og Ministeriet vil da endog være forpligtet til at søge at faae bedre Oplysninger, og der vil Intet i Loven være til Hinder for, at Ministeriet kunde fordrø, at en saadan Vurdering skulde finde Sted af Fæstesteder, som i Særdeleshed kunde tænkes, hvis der imellem den nuværende Besidder og de nuværende Arvinger opstod Meningsforskjellighed om, hvorvidt den Priis, som blev foreslaaet, var passende eller ikke. Den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 6te Valgkreds (Raben) meente, at der kunde være Anledning til at tilføie Lovven, at Salget, ligesom det indrømmedes, at kunne skee til Fæsternes Livsarvinger og Svi-gerbørn, ogsaa kunde skee til Stedbørn. Jeg troer ikke, at der, saaledes som Forslaget nu er affattet, kunde være Noget imod, at der ogsaa sættes „Stedbørn;“ men imidlertid skal jeg gjøre opmærksom paa, at Salg ogsaa til